

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagori)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1·50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2·50

¡¡Á LA MANIFESTACIÓ!!

Á CONMEMORAR EL 33ER ANIVERSARI DE LA
GLORIOSA REVOLUCIÓ DE SETEMBRE!!

LA CAMPANA DE GRACIA invita á tots els homes de bona voluntat, que alentin sentiments liberals, á pendre part en la grandiosa y solemne manifestació, que tindrà efecte demá diumenge, aniversari de la gloriosa Revolució de Setembre de 1868.

El recort de aquell gran aconteixement ens ha de unir á tots, ab la mateixa forsa y ab igual entusiasme que vā unir al poble espanyol, trenta tres anys enrera, l'esclat de la Revolució.

A l'onada reaccionaria y clerical que amenaça engolirnos, cal oposarhi l'huracá de la fé revolucionaria destinat á desferla y pulverisarla.

Per conseguirho 'ns bastarà apareixer units y resolts proclamant á una els immortals principis de aquella santa revolució, en tota la seva pureza y fins á las seves últimas conseqüències. Cal arrancarlos de las mans impuras que 'ls detentan y n'están fent escarni. Es de absoluta necessitat restituirlos al poble, y 'l poble 'ls obtindrà si s'ho proposa.

No hi ha altre camí que aquest, si volém traballar profitosament per l'honra, la dignitat y el benestar de la nació.

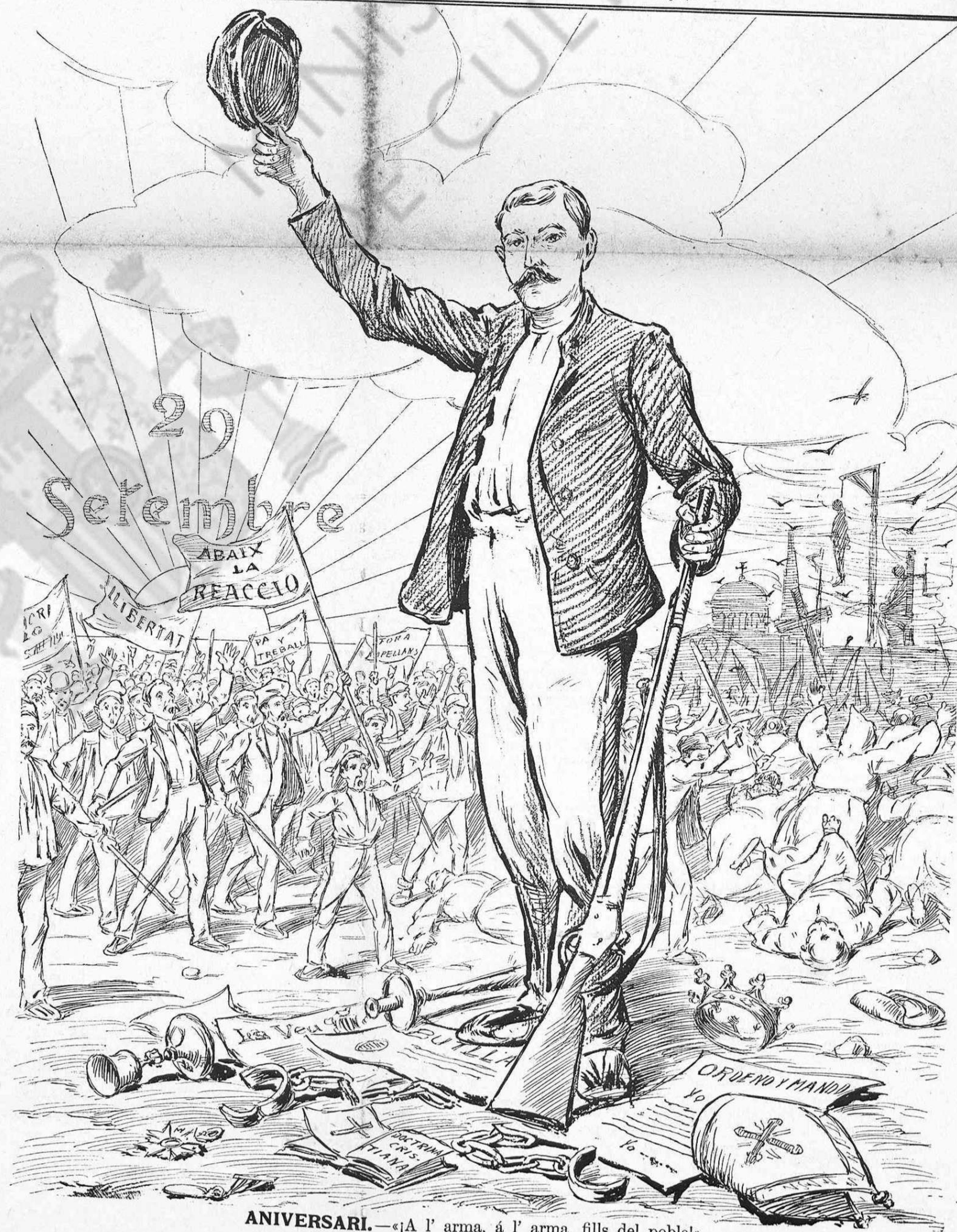
A celebrar també nosaltres el nostre Jubileu. Siga la manifestació de demá la *gran festa de la Llibertat*, y 'l poderós èxit de desvetllament que dongui á l'ensopida Espanya la liberal y republicana Barcelona, la terra clàssica del traball, del progrés y de les patriòtiques iniciatives.

Comparegui, donchs, el poble, sense distinció de classes á las Arenes de Barcelona, Granvía, prop de la Creu Cuberta, á las nou del matí en punt, ahont tindrà principi l'acte mitjansant el concurs de populars oradors y de aplaudidas societats corals. Las entitats que tingen pendó ó trofeu que 'ls hi portin, á fi de que puguin figurar en la professió cívica que 's dirigirà á colocar coronas en el monument dedicat al general Prim.

Recomanar l'ordre y la serietat seria una injuria inferida al poble liberal de Barcelona, qual coneixement y estima dels seus drets corren parellas ab la seva proverbial cultura.

Quant mes seria y ordenada se presenti la manifestació, major 'l serà seu alcans y mes efectiva la seva influència.

LA CAMPANA DE GRACIA.

ANIVERSARI.—«¡A l'arma, á l'arma, fills del poble!»

**LA SEMANA
DE DIJOUS A DIJOUS**

NOVAMENT s'ha derramat sanch á Galicia. De segur qu' en Sagasta quan resa 'l Pare nostre demana «la nostra sanch de cada dia dona-nosla, Senyor, en lo dia de avuy». Y Déu, està clar, des escoltarlo, si hem de tenir en compte la fàcilitat ab que se'n vessa.

L'eterna qüestió dels *jeitos* i *las traïñas*, explotada pels governs de la restauració, ha sigut la causa dels lamentables successos de Villajuan.

Que 'ls governs han explotat sempre aquesta qüestió ho demostra l'efet de haver donat ara la rahó als uns, ara als altres, al compàs de les seves conveniences. L'any passat, quan la visita de la reina per aquelles terras, va ferse la part dels *jeiters*, per que sent mes que 'ls altres, poguessen animar las ovacions. Després, desde Madrid, la rahó la tenian els de *las traïñas*.

Y així, jugant ab els uns y 'ls altres, la pesca, qu' es la vida de aquells pobles, no's regularisa; se cometan constants abusos, y no trobant amparo en las autoritats, cada hu adopta 'l sistema de ferse la justicia per la seva mà, com en els pobles primitius.

Els *jeiters* últimament van decidir-s'á no permetre que las *traïnas* desembarquessin la sardina que portavan pescada dintre de les rías. La guardia-civil va acudir á Villajuan, lloc de les ocurrences, y ipm! ipam! ipam! prompte va estar la cosa arreglada. Pero 'ls que mes arreglats varen quedar signat els divuit ó vint ferits de bala de mauser, la major part d'ells, donas, veells y criatures.

Ab aquests procediments paternals no hi ha que dir si l'ordre material queda de moment assegurat. En canvi 'ls odis se congrian en el fons de l'ànima.

Per resoldre una intrincada qüestió de traball, do-nant la rahó á qui la tingui, el govern no s'hi vol encaparrar. Per altra part hi ha cacichs de per mitj, que 'ls uns pensan una cosa y 'ls altres un'altra molt distinta, y com no es del cas indisposarse ab aquesta bona gent, se deixa á càrrec de la guardia-civil el cuydado de arreglar aquest assumptu de pesca, per medi de l'eliminació dels pescadors.

Així se cumpleix la llei brutal de la naturalesa que disposa que 'l peix gros se menji al xich. El xanguent es menjat per la sardina; la sardina menjada pel llus. Ve 'l pescador y agafa'l llus... Ve 'l guardia-civil y tira pernas enlayre al pescador.

Y la naturalesa somriu... y en Sagasta 's frega las mans de gust!

Un altre quadro no menos bonich de la Espanya en plé període de regeneració.

Pel terme de Chella (València) corre fa temps un roder, ó com si diguéssem un bandoler, conegut per el *Chato* que gosant de l'alta protecció dels cacichs, te aterrorisada á la comarca.

Elt 'ls de la seva pandilla forman una verdadera kàbila, no haventhi guardia-civil que 'ls agafi, ni jutje que 'ls encausí. Ja 's guardaran de ferho tenint com tenen persones tan poderoses que 'ls guardan las espalles.

Y així navegant, plens de seguretat, ab tots els vents, se permeten realisar hassanyas que 'ls estan cubrint de glòria. Entre elles s'hi conta l'assassinat del Secretari de Chella previst y anunciat ab alguns dies de antelació. Tothom ho deya que l'assassinarijan; y en efecte, tal dit, tal fet.

Per poch que 'l Sultà del Marroc arribi á ente-rarse de l'existència de aquesta kàbila en plé territori-espanyol, capás serà de ferse enrera, desdintse de las promeses que 'ns ha fet de restituirmos, costi lo que costi, als dos cautius espanyols qu' estan en poder de una de las kàbilas del Riff.

En efecte: si 'l Sultà acut á las grans potencias que autorisaren al govern espanyol per demanarli una satisfacció, li serà fàcil persuadirles de la inopportunitat de la seva intervenció, alegant que si kàbilas hi ha al Marroc, kàbilas de la mateixa manera hi ha á Espanya; y no es procedent que las potencies s'inniscueixin en las coses que passan entre las nacions bàrbars.

De la nació de Mahomet Torres, á la nació de Mahomet Sagasta, salvat l'estret de Gibraltar, va zero.

PEP BULLANGA

La festa de la llibertat

AY com avuy ha sigut tan necessari conmemorar dignament la gloriosa revolució de setembre del any 1868.

No importa qu'en el llarg període de temps transcorregut—la frivola de 33 anys ó siga un terc de si-gle—s'haja renovat casi per completar tota una generació d'espanyols, sent avuy en moltíssim major número 'ls que tenen coneixement de aquell memorable succés per lo que 'n han sentit contar, que 'ls que tingueren ocasió de presenciarlo ó de pêndrehi part. No perque la immensa majoria de aquella generació revolucionaria no pertanyi ja avuy al mon dels vius, pot dirse que haja mort ab ells la Revolució que efectuen.

Els homes passan: las idees quedan. Mor el ser humà: la idea es immortal.

Pera comprender lo que significa la gloriosa Re-

volució de setembre se fà precis coneixer lo qu' era Espanya, en materia de llibertat y de progrés, avants del esclat de aquell trascendental moviment, acullit per tot un poble ab el frenesi del entusiasme deritant.

Una nació oprimida, vexada, subjecta á la tiranía y á l'arbitrarietat de uns governs que, al amparo de un trono qu' en ells s'apoyava y en justa correspondencia s'convertia en cómplice dels seus abusos intolerables, escanyia la justícia y erigia la forsa bruta en la única rahó de tots els seus actes. Impossible sembla que pogués destruirse mai l'estreta y poderosa aliança del trono omnipotent, ab el despotisme y la brutalitat dels governants als quals otorgava la seva confiança. La mes petita protesta era ofegada ab sanch. La mes insignificant sospita de que poguesen professar-se ideas redemptoras, implicava el desterro ó la deportació sense formació de causa á territoris inhospitalaris, ahont las febres infecciosas y la mort donavan compte de las pobres víctimas del despotisme de aquells malvats governs.

Pero la mateixa duresa empleada en las persecucions, lluny de arrorear, inflamava l'espiritu dels bons patriots, que acabaren per concebir contra aquell estat de cosas un odi á mort.

Y aquell estat de cosas odiós, que 's creya indestructible, fiantse en la seva impunitat, vā durar tant sols fins que 'l poble vā dir «Pron' hi hā».

Bràs enèrgich de aqueix esperit popular inflamat y cendent com la lava dels volcans, sigué la Marina anclada á la badia de Cádiz y una gran part del exèrcit de Andalusia. Aquelles forses importants qu' expontàneamente se posaren al servei de la vindicta popular, després de una sèrie de conspiracions y de intentonas fins á las horas fracassades, realisaren l'acte material de una Revolució, que, com una tempesta renovadora de una atmosfera irrespirable, estava ja congiada en l'ànima del poble.

Els canóns de Alcolea no feren mes que refrendar el decret expedit per la justícia de tot un poble, que al crit de «Abaixa els Borbòn!» reivindicava la plena possessió de la seva soberania.

Aquell dia quedá destruïda la llegenda veneranda del dret diví, que per espay de tants sigles venia sent l'única font de dret polític de la nació espanyola.

Perque las conquistas constitucionals escritas ab la sanch generosa dels defensors del sol de Donya Isabel II enfront del carlisme alstat en armas, no signueren mai sino una burla sangrenta, un veritable sarcasme, en les mans de aquella veleidosa com mal agrahida soberana, ben poch avinguda com tots els séus antecessors á desposseixir de la més mínima de las sevas prerrogatives reals, sempre ab propensiones envers l'absolutisme.

Necessari fou que la Revolució volgués el trono, perque un home públic pogués dir ab sobre de la rahó:—La creença de que 'ls privilegis de la realesa emanen de Deu, es com la virginitat, que una vegada perduda ja no es possible recobrarla.

Per sols haver destruït aqueixa falsa creença y sense haver fet res més, fora digna de agrabiment etern, la gloriosa Revolució de Setembre de 1868,

Un cartell d'ara fà trenta tres anys

TEATRO NACIONAL
FUNCION PARA HOY
29 DE SETIEMBRE DE 1868.
ESTRENO
DE LA OBRA DE ESPECTACULO

EL PUNTAPIÉ

En los que tornava, ponch... ponch...

—No la farán mes questa funció?

—No sé: vaig sentir dir que la tornavan á ensayar.

per quant vingué á sentar prácticament las bases de un dret nou mes humà, mes positiu, mes assequible á la realisació de tots els progrés: el dret que tenen els pobles á governar-se per sí mateixos, com a comunions que son de homes lliures, y redimits, per tant, de tota mena de vassallatges tradicionals.

Per xó Espanya entera, al realisar-se un fet històrich de una trascendència tan extraordinaria, respirá com si s'hagués sacudit un pes feixuch de so-br. La cayguda de un trono entre voltas seculares, y la proclamació subsegüent dels drets humans, erigits per damunt de tots els poders, ja que la raó de la seva existència fou considerada imprescriptible y anterior á tota llei escrita, serán els timbres de glòria qu' enaltiran eternament á la Revolució espanyola, consumada trenta tres anys enrera.

Vegís quanta rahó teniam al dir que 'ls homes passan, y las idees quedan; que 'l ser humà mor, y l'idea es immortal.

Dormin en pau la majoria dels autors de la Revolució que han pagat son tribut á las lleyes inmutables de la naturalesa.

Errors cometren molts d'ells, y encare que aqueixos errors lamentables contribuixen á desvirtuar las conseqüències lògicas qu' eran d'esperar del fet revolucionari, avuy ab tota serenitat podrán servir d'ensenyança profitosa.

Sas desconfiances del poble 'ls portaren á descoñixer la necessitat absoluta de la solució republicana, que s'imposava llavoras, com s'imposa avuy dia, com s'imposarà sempre que s'aspiri á que 'ls principis redemptors de la Revolució no siguin lletra morta, sino llevar fecunda de progrés sembrada en camp abonat y aproposit pera que dongui son fruct natural.

Fins aquí la Revolució no ha produhit aqueixos fructs, no certament perque la llevor no signeu sana, sino perque 'l poble que havia de cultivarla se 'l ha deixat arrebatar per polítics descreguts, y concupiscentes, emprenyats en posarla sempre, constantment, fora del seu alcans.

Aquests polítics sense fé ni conciència y molts d'ells sense vergonya, s'han servit constantment dels principis revolucionaris per assegurar-se en la possessió del poder, ab totes las seves gangas, que massa saben els que no poden destruirse en la seva essència, per formar part integrant de la conciència nacional, encare que á favor del desconcert que han arribat á produhir ab sa conducta artera, pugan sofisticarse, burlar-se y escarnir-se sistemàticament.

Per això la llibertat tal com els la practican es una befa, es una irrisió, es una blasfemia. Tots els drets reconeguts y ab mes ó menys restriccions en las lleyes consignats, se tornan contra 'ls que mes els estiman, y 's fan servir únicament per afanjar las intrusions y 'ls abusos dels eterns enemis de la llibertat.

Així els clericals monopolisan l'ensenyança, en nom de la llibertat; fomentan el desarollo de las corporacions religiosas, que son la negació de tots els fins humans, també en nom de la llibertat, y en nom de la llibertat disposan de la via pública pera desplegar en ella sus provocadoras manifestacions.

Així també, al poble li es negada prácticament, tota participació en la vida pública, ab la perversió continua del sistema electoral y 'l manteniment perpètu de las dos camarillas previament concertadas per monopolizar l'exercici del poder, mal tiengant de sacrificiar el bé de la patria y 'ls furs de la justícia en obsequi de la lepra asquerosa del mes descastat caciquisme, que 'ls serveix de resguard», casi sempre per efecte de aqueixa mateixa asquerositat de la qual s'allunya 'l poble ab repugnancia, fins á entregarsel al enervador pessimisme, que impossibilita l'obra patriòtica de la seva regeneració.

Així, donchs, la Revolució que va realisar-se 33 anys enrera y que tingué per objecte la proclamació de ideas y principis, que en tot poble que ha sabut estimarlos, han signat la base mes ferma de llibertat y de progrés, y la norma segura de la vida moderna expansiva y pròspera, ha sufert una llarga interrupció, y convé á tota costa destruir els obstacles intempestius de son curs.

Trenta tres anys enrera va ferse la Revolució per conquerir las llibertats democràtiques; avuy la Revolució s'imposa per tréurelas de las mans impuras que les detinent.

La Revolució de 1868 s'inspira en l'odi á la tira-

nía. La Revolució actual ha de inspirar-se en l'animadversió que desperta tot lo qu' es fals, hipòcrita, brut y repugnant.

Hi ha en l'atmosfera d'Espanya una condensació de inmoraltat y de pestilència, que sols una des-carga tempesteuosa pot esbargirla. Las tempestats son sempre purificadoras. Las tempestats ademés regulariscono las funcions vitals dels pobles amodorrats, esma-perduts y anémichs. Las tempestats son mes de purificadoras son sanitosas.

Y en el gran exemple del gloriós devassall de l'any 1868, hem de anar á buscar avuy l'incentiu que 'ns mogui y l'impuls que 'ns estimuli.

Deixis ja 'l poble de divagacions inútils, que totes redundan al cap-de-vall, en benefici exclusiu dels autors de nosaltres mals y de las immensas desventures de la patria.

La única bandera que pot unir als homes de bona voluntat, desitjos de que la nació espanyola recobre sus perdudes energies, y siga dintre de la gran colectivitat humana un factor important de civilisació y de progrés, es la bandera gloriosa de la Revolució de Setembre de 1868.

No n'hi ha un' altra de mes honrada. Davant d'ella s'han de arriar totes las demés, que únicament serveixen pera dividir y desconcertar al poble y en últim terme pera sosténir á las pandillas de vividores que arruinan á la nació, després de haverla deshonrada.

Cedeixis els que de bona fé giran la vista enrera volgut en plé sige xx, las mortas tradicions de l'Edat mitja. May el regionalisme anarcònic podrà realisar la salvació d'Espanya, si no adopta primordialment el programa de la revolució del any 68, que coloca per damunt de tot els drets imprescriptibles de la personalitat humana. Ademés el mal que afecta á la nació espanyola es de caràcter general, y ab remeys de caràcter general ha de curar-se, y may trossejantla, ab la pretensió insensata de atendre al cuidado de cada un de sos membres previament amputats. La mateixa amputació porta aparellada la mort, com á càstic del egoisme que la amputació significa.

Igualment els que en alas de la imaginació concebenix un estat social idealment perfecte, y no passan per res, que no siga alcansarlo en un tancar y obrir d'ulls, de la nit al matí, com una transformació maravillosa de comèdia de magia, denuen en frenar las sevases impaciències y ferse càrrec de que si la imaginació vola com las àligas, las colectivitats humanas estan condemnades á caminar y á voltas molt lentament, ascendint d'esglâh a esglâh la escalinata del progrés indefinit. Pensin que no lograrán may alsar el magnífich edifici dels seus ideals, si avants no procuran construir una solits fonaments sobre el terreno ferm de la llibertat democràtica.

Y á ningú tant com al partit republicà li interessa rectificar la seva conducta, prescindint de totes las causas, á tota ilum mesquines que 'ls mantenen dividit, pera constituir una generosa concentració de forces, al servei de la reivindicació de las conquistas revolucionaries del any 68.

Ab aquesta idea assistirém plens de fé y confiança á la grandiosa manifestació que 's prepara per demà diumenge, en commemoració del gran aconteixement, que com un faro de llum esplèndida, brilla entre las tenebres que 'ns envolten, senyalantnos l'únic rumbo de segura salvació.

La Festa de la Llibertat sumant voluntats y entusiasmés, despertant energies decaigudas, concientant esforços generosos pot ser el principi de una nova era de lluytas y de victòries.

Si la Festa adquireix la importància qu' es d'esperar, se podrà dir:

Encare 'l poble espanyol té un ideal.

¡A realisarlo, ciutadans!

P. K.

EL PARE DE LA REVOLUCIO

EGUINT las instruccions de 'n Prim, que té ordenat que cada any al arribar el 29 de Setembre, aniversari de la Revolució

vista que porta á prevenció: en Prim l' apunta á Espanya y's posa á mirar.

—[Reyna Santíssima]—exclama:—¡si crech qu' encare están pitjor que llavoras.

—Ja m' sembla que hi tingut l' honor d' indicarli aixís—respon el guardiá fent una reverència:—pitjor, y una mica més.

—¿Qué son aquests grans edificis de construcció moderna, que per tot veig escampats?

—Convents.

—[Apretal] Y aquesta multitut de gent qu' entra per la frontera francesa?

—Frases.

—[Alsa salero] Y aquests numerosos grups de persones que van d' un cantó al altre ab las mans á la esquena y la cara xuclada per la fam?

—Obrers en huelga, desredits, sense colocació...

—Y aquests homes armats, que sembla que tiran tiros?

—Civils, que calman d' aquesta manera l' excitació nerviosa dels pobles.

—[Quin quadrol... No s'veuen mes que llàstimas y tragerias.—

Y en Prim, describint ab l' ullera un gran semicírcul, explica tot lo que vé observant.

—Allá—diu—veig al Banch d' Espanya imprimint bitllets y mes bitllets, ab perill d' ofegar la nació sota l' pes de tant paper; aquí, els carlistas, que semblaven morts, alsan el gallo y escopen pel caixal, com si desafessin al país; mes amunt, un general qu' encare ha de pagar als repatriats de Cuba, demana quartos per comprar balas y canons; mes avall, un marinier d' aigua dolsa busca fondos per construir barcos que no han de servir per res... ¡Hermós panorama, com hi ha mon!

—Y encare—replica l' guardiá—l' ullera passa per alt moltes coses que no poden mirarse á través d' un vidre multiplicador.

—¿Quinas coses vols dir?

—El clericalisme imperant, els cambis á quaranta tres, la llibertat escarnida, els drets individuals seqüestrats, la Constitució violada sistemàticament, el crèdit per terra, la bancarrota á punt de fer la seva entrada triomfal...

—[Pobra Espanya]—exclama l' comte de Reus, deixant l' ullera:—¡Cóm deuen patir els meus amics amichs davant d' aquest espectacle!

—[Consideril]

—Ja l's planyol... Ecls tan generosos, tan enamorats de la patria, tan desitjosos de véurela felis y pròspera... ¿Quins son els qu' encare viulen dels companys d' aquell temps?

—En Sagasta, en Vega Armijo, en Montero Ríos, en Moret...

—[Infelisso]... ¡Qué'n deuen estar d' indignats al considerar la misèra situació en que l's actuals governants han posat á Espanya!

—Cái! Si l's actuals governants, els que tenen la culpa de tot lo que avuy succeixen, son ells.

—Ecls... ¿El radical Moret, el progressista Sagasta, el demòcrata Montero Ríos, el liberalíssim Vega Armijo?... ¡No pot ser!...

—¿No? Torni á agafar l' ullera y l's veurá com se la campan per Madrid tallant el bacallà y riuentse del país ab tota la boca...—

Pero en Prim no ho vol veure. Avergonyit, baixa l' cap y creyent que alló es lo millor que pot fer, torna á morirse.

¡E. P. D!

Y fins al altre any.

Que segurament, si l' general ressuscita, tornarà á veure lo mateix que ha vist aquest.

A. MARCH

LA CANSÓ DE LA ESCOMBRA

Mitj cuberta de trenyinas
y olvidada en un recó,
una escombra casi nova
cantava aquesta cansó:

Tant que s'queixan, tant que diuen
de la farda que hi ha aquí,
y ningú sab apartarla
ni per res se pensa en mí.

—Estén més—murmura l' poble:
la pols no ns deixa medrar,
la brutícia 'ns aniquila...
¡Aixó no s' pot aguantar!—

Y l's uns ploran y gemegan,
altres arman esbalots,
altres volen arreglarho
ab manifestos y votos.

¡A las escombras, braus liberals!
¡A las escombras, no vacileu!

Sense l' que s' diu una bona escombrada,
no 'n sortireu.

Contempleu lo que us rodeja
ab els ulls del esperit.

Els partits, la fe, la patria,
¿cóm ho veýeu? ¡Tot podrí!

L' exèrcit es una sombra,
la marina una flociò,
el govern una caterva
de còmics sense aprensió.

Y entre l' baf d' aquesta atmòsfera,
egoïsts ó poruchs,
un atreviu á burlarlos
dels infelissos eunuchs!...

¡A las escombras, braus liberals!
¡A las escombras, no vacileu!

Sense l' que s' diu una bona escombrada,
no 'n sortireu.

Desde l' any setanta quatre,
¿cóm s' ha mostrat el brahó
d' aquesta gent que á tot' hora
parla de revolució?

Molts cassinos, molts juntas,
que aixó està á punt, que demà,
que ara si que va de serio...
y prou: parin de contà.

Tothom vol salvar la patria,
tothom fa l' home, així sí,
pero tothom séu... y espera
que començí l' seu vehí.

¡A las escombras, braus liberals!
¡A las escombras, no vacileu!

Sense l' que s' diu una bona escombrada,
no 'n sortireu.

S' han de dir las cosas claras:
seguint per aquests viaranys.

hi ha restauració per días,
hi ha torn pacífich per anys.
Mentre el poble 's limiti
á queixar-se com un bê
que camina al matadero,
no hi ha cuidado de ré.
«Aquests governs son uns bárbaros!»
«Ditxosas contribucions!»
¡No es aquesta la manera
de fer les revolucions!

¡A las escombras, braus liberals!
¡A las escombras, no vacileu!

Sense l' que s' diu una bona escombrada,
no 'n sortireu.

Quan un poble sent de veras
el desitj d' aixecá 'l cap,
no 's contents ab fer programas
per pintarlos sobre un drap.
«Tení ganas de ser lliures!»
«Voleu de déb sortí
del fach ab que uns quants canallas
omplan el vostre camí?

No us entretinguem ab quèntos,
en lloc de mil crits, deune un,
penseu no més que sou homes,
doneuvs los mans y iamunt!

¡A las escombras, braus liberals!
¡A las escombras, no vacileu!

C. GUMA

FRANSA Y RUSSIA

En las mostras de consideració
y estima que s' están donant
la República francesa y l' Imperi moscovita, un no sab si
alegrarse n' sentirho.

Baix l' aspecte del ideal
emancipador, es altament lamentable quan no alarmant
l' aproximació de dos poders

tant distints com el que representan la democràtica
nació francesa y l' immens imperi que viu esclau de

un sol home; aproximació que té per base única l' aliança del poder militar de les dos nacions.

Així, el Tsar, en son últim viatje, no ha anat á visitar á la nació francesa, sino á passar revista al seu exèrcit y á la seva marina. No ha anat á ferse caràcter dels progressos de una nació regida per institucions lliures, sino á examinar son poder naval y 'ls adelants de la seva artilleria, reputada avuy en la millor y mes perfeccionada del mon.

Per així, ab tot y trobarse en un país amich, se l' ha vist rodejat de tota mena de precaucions, com si cada pas pogués surdir la sombra de un desesperat regicida. A la gran ciutat de París, empori de la civilisació europea, li ha quedat á deure la visita.

Realisadas las maniobras navals y militars, se 'n ha tornat al seu país, en tren directe y ab la via cautelosamente guardada, deixant de la seva estada á França sols l' eco del brindis novament confirmatiu de l' aliança ofensiva y defensiva entre la República y l' Imperi, ab la mira, segons ha declarat, de assegurar la pau d' Europa.

Trista cosa es que la pau europea tinga de afansarse per medi de la continua amenassa de la guerra y ab el sostenniment de un poder militar Abramador.

Quant mes valdría que aqueixa pau dependís exclusivament del dret y la justicia, de l' extinció de totas las ambicions mal sanas, de una especie de anfictionat fraternal entre tots els pobles emancipats! Pero mentre hi haja á Europa nacions sotmesas al poder de tal ó qual dinastia, que les tenen y reputan com á béns patrimonials, subsistirà l' perill de aqueixas temudes y sangrentes conflagracions, que á lo millor venen á reformar el mapa, engroixintse 'ls poderosos ab les despulls dels vensuts.

A despit de les glòries y progressos de l' assombrosa civilisació que vé transformant el mon, subsisteixen encara les vellas institucions mantenidas per llei de les seves conveniencies, dels odis de rassa y del principi satànic de que la forsa, en úlitim terme, ha de predominar per sobre l' dret.

Per així, fins á cert punt, produheix repugnacia que la mà honrada de Mr. Loubet, primer magistrat de la República francesa, elevat al lloc que ocupa pel vot lliure de sos conciudáns, haja d' extrèmer, en senyal de aliança, la mà del autòcrata de las Russias, kansada de firmar sentencias de mort y de deportació y ordres de matansa y de extermini contra 'ls patriotas que pretenen concordar las institucions de aquell país desgraciat, ab las aspiracions del mon modern.

Per així, fins á cert punt, produheix repugnacia que la mà honrada de Mr. Loubet, primer magistrat de la República francesa, elevat al lloc que ocupa pel vot lliure de sos conciudáns, haja d' extrèmer, en senyal de aliança, la mà del autòcrata de las Russias, kansada de firmar sentencias de mort y de deportació y ordres de matansa y de extermini contra 'ls patriotas que pretenen concordar las institucions de aquell país desgraciat, ab las aspiracions del mon modern.

Y per poch que reflexionés sobre las contingencias del porvenir veuria 'ls perills immensos que per las institucions republicanas, honra y orgull de la patria francesa, involucra 'l compromís de prestar en un moment donat quart y ajuda al imperi moscovita, representat per l' hereu de tota una dinastia d' autòcratas, amos de vidas y de hisendas.

El gran perill de las Repúblicas ha sigut sempre l' cesarisme.

De l' aliança franco-russa no es fácil que la Russis opriuida, 'n tregui ni un sol impuls pera llansar-se pel camí de la llibertat. De altra manera no farà pas el Tsar el que l' hauria concertada. Mes probable es que la nació francesa 'n tregui una mala inclinació que la conduheixi á la pérdua de sus llibertats democràtiques.

L' aliança franco-russa no està fosa ab la electricitat de la idea, sino en las formals de la forsa bruta.

Fransa 's justifica en certa manera, alegant que 's veu rodejada d' enemics poderosos, y que avants que tot ha de proveir al assegurament de la seva integritat é independencia.

Pero mes que aquesta Fransa rececosa, mirant sols per ella ab gran prudència, voldrà que veure á la

hi ha restauració per días,

hi ha torn pacífich per anys.

Mentre el poble 's limiti

á queixar-se com un bê

que camina al matadero,

no hi ha cuidado de ré.

«Aquests governs son uns bárbaros!»

«Ditxosas contribucions!»

¡No es aquesta la manera

de fer les revolucions!

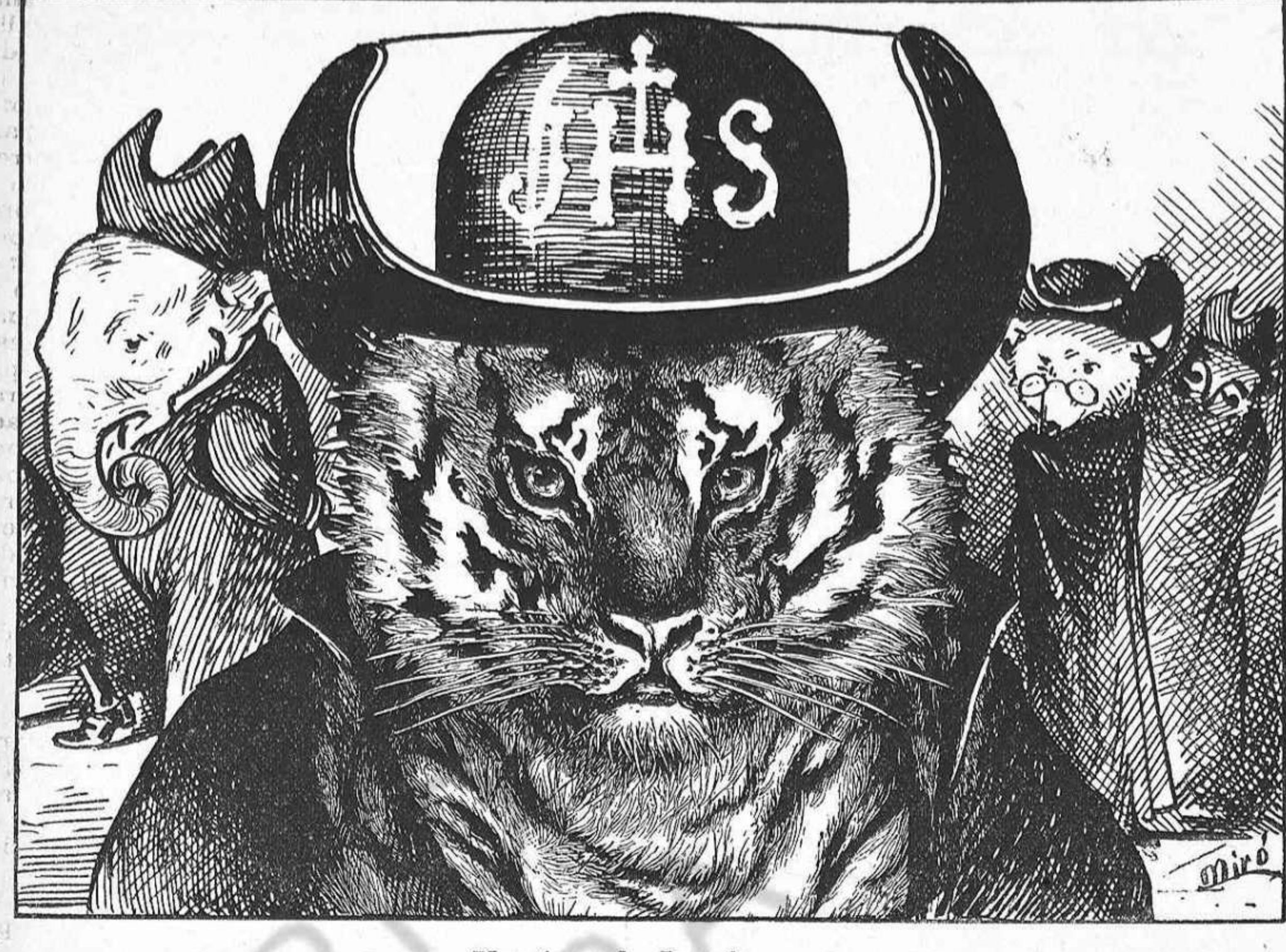
¡A las escombras, braus liberals!

¡A las escombras, no vacileu!

Sense l' que s' diu una bona escombrada,

no 'n sortireu.

Zoología clerical

Un tigre de Loyola.

Fransa de últims del segle XVIII, conmoveut al mon ab l' esclat de la seva revolució.

Redemptora de pobles oprimits va ser en aquella època memorable, en que la febre no li deixava ni tant sols amidar la importància dels perills que l' assediavan.

Així la voldrà avuy... y si no conténs de moment ab la benevolència dels reys y emperadors, contaria ab l' adhesió entusiasta de tots els pobles, subjectes encara als anacrònics poders patrimonials, que á son costat il·lustrarián ab ardiment, conseguint y consolidant la llibertat del mon al amparo de la justicia y la fraternitat.

PEP BULLANGA.

SECCIÓ LLIURE

L' IDEAL REVOLUCIONARI

La revolució de 1854 escrigué en el seu programa: «Querremos el trono sin camarillas que le deshonren». Y en efecte, tan honrada quedó la real cadira, de tal manera va a cumplirse aquell programa d' honor nacional, que categoriza anys més tard va ser necessari un alsament nacional justificant ab aquestes paraules del Manifest de Cádiz: «Queremos que las causas que influyen en las supremas resoluciones las podamos decir en alta voz delante de nuestras madres, de nuestras esposas y de nuestras hijas. Queremos vivir la vida de la honra y de la libertad. ¡Viva España con honra!

En conseqüència, l' crit «Abajo los Borbones!» donat en tota Espanya, y las manifestacions únimes de totas les juntas revolucionaries, que foren tantas com municipis conté la nació, significaren aquest altre crit no menys genuinament espanyol á les horas: «Visca la República!» y si no fos per l' informalitat, la duplicitat (per no dir la traïció) ab que 'ls polítichs d' ofici se someten als influyents, als poderosos, als jefes, la República s' hauria fundat á Espanya en condicions d' estabilitat indefinida.

Pero als cacichs nacionals, com als provincials y comunys convingut altra cosa molt diferente, y com resultat hi hagué govern provisional y monarquia d' Amadeo, fins que la forsa de lo inevitable, la que fa que les coses cayguen del costat á que s' inclinan, portà la República quatre anys y mitj després.

Ni un any va durar aquella República.

Per què va caure?

No vul exposar aquí la meva opinió: aquí está la d' un ilustre republicà. Pí y Margall, en l' opúscle *La República en 1873*

EL MON

A MON AMICH JEPH DE JESPUS

Es impossible que 'l mon
puga un jorn regenerarse,
mentres deixi 'l despotisme
que imperi per sos quatre àmbits.

No te cura, en tant permeti
que 'l governin quatre plegas,
que se li menjan els frufts
que ell correuha ab sa suhó amarga.

En el festí de la vida
ja may podrá seure é taula.
Sols tindrà dret á las sobras
que uns quants llençarán ab fàstich.

Tindrà lo cos presoner
y l' ànima esclavizada,
si enemic de la instrucció
deix que medri la ignorància.

Regirà en ell la injustícia.
Ja may la rahó justa y sana.
Serà ell l' amo dels débirs.
May dels drets que li pertanyen.

Sufrirà las inclemències
de la esclavitud mes bárbara.
Y davant de sos senyors
servil tindrà que humillar-se.

La miseria y lo menyspreu
de son traball tindrà en paga.
Al Hospital ó al presiri
haurà d' acabar sa tasca.

Sentirà 'l amor al próxim!
predicá á quatre xerrayes
de millonaris fulleros
y de sacerdots falsaris.

[Sobre tot l' amor al próxim!
Y viurán de sos subhòs,
els uns explotant 'l cos,
y 'ls altres el cos y l' ànima.

No té redenció possible,
quan forsa moral li manca
per desfer's de cop y volta
de tanta maldat é infamia.

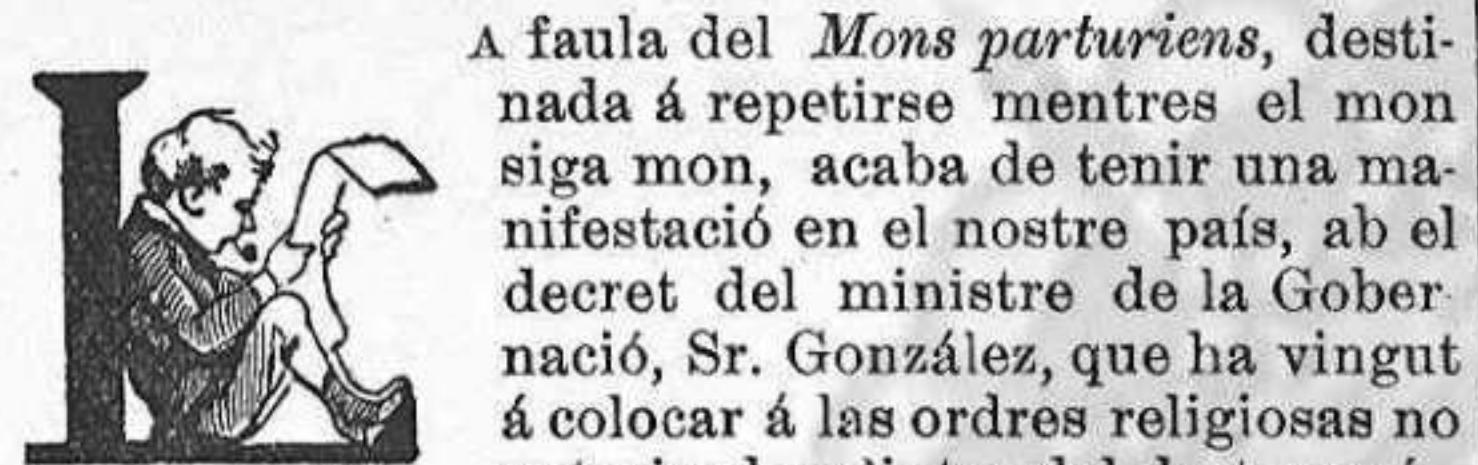
Perque encare ab fanatismus,
foll defensiu ideas rancias,
que l' emporcan, l' envileixen
y me 'l fan ésser un trist pária.

Perque en son cervell estúpit,
las ideas elevadas
d' altruisme y de igualtat,
no hi han pogut arrelar-se.

En ff, perque encare admet
vila distinció de classes,
no veyst que las *grandesas*
son sòls baixes humanas.

V. TARRIDA

UNA ENSARRONADA

A faula del Mons parturiens, destinada á repetirse mentres el mon siga mon, acaba de tenir una manifestació en el nostre país, ab el decret del ministre de la Gobernació, Sr. González, que ha vingut á colocar á las órdes religiosas no autorisadas dintre del dret comú.

En aquesta nova farsa fusionista, en González hi ha posat la montanya y 'l vell Sagasta 'l ratolí.

La montanya fou aquell memorable discurs de tons "radicals" que pronunció en González en el Congrés durant la passada legislatura, y que pochs días després li valió la cartera de ministre. Ja llavors varem dirlo: aquest noi ha cridat molt perque 'l nombres sin conceller de la corona; pero de segur que no l' hauríen nombrat, si 'ls que ho han fet no estigueren ben segurs de que una cosa son els crits y una cosa molt distinta las obras. Fins ara per tapar herméticamente una boca de polítich al us, no s' ha trobat mordassa més apetitoso y eficás que una barra de turró.

Y en efecte: aquella montanya que semblava que havia de rompre en una erupció de volcà acaba de parir un ridícul ratolí.

Naturalment que una rata inofensiva té 'l dò especial de alarma á las femellas, y per extensió á tots els que 's vesteixen pel cap, encare que siguin ó semblin homes.

O sino feu la prova. En qualsevol reunió de donas creideu:—Una rata! Una rata... Y en un santiamén, sentiréu un xicle esgarrifós, y las que no fugin corrent, veureu que s' enfilaran esparveradas damunt de las cadiras.

Tal es lo que ha succehit ab el decret-ratolí del Sr. González. Tots els ensotanats, tots els engollats, han llansat un xicle estrident, com si 'ls hagués arribat la seva última hora.

Y ara 'ls fusionistas diuhen:—¿Veyeu si 'n som de liberals? ¿Veyeu si 'n sabém de posar el dit sobre la llaga del clericalisme? ¿Veyeu si som homes per cumplir els nostres compromisos?

Pero nosaltres que no 'ns fiem de las apariencies, en la present ocasió no podém menos de dir y repetir:

—Lo que sou vosaltres, una colla de farsants. Qui no 'us coneigu qui 'us comprí.

Jo fins crech qu' entre en Sagasta y las órdes religiosas tot s' ha calculat per produir un efecte, qu' engatissi á quatre bobos, sense tenir la més mínima trascendència.

Un pan comido—com diuhen els castellans.

Els clericals s' han encarregat de cridar, fingint un' alarma exagerada, al sol y únic objecte de fer veure que 'l govern que tant els estima y per ells s' interessa, ha fet alguna cosa, sent aixís qu' en realitat no ha fet res més que acabarlos de protegir.

Aquí 'ls únichs que hauríam de cridar som nosaltres, els enemicos del clericalisme, que de cop y volta veymen reconeguda y en certa manera *legalizada* tota aqueixa peste de comunitàs de frares y mon-

jas, que á pesar de viure fora de las condicions del Concordat, han anat invadint el país y causant la seva desditxa.

Perque si avants eran merament toleradas per las complacencies dels governs de la restauració y de la regencia que feyan l' orní, lo qu' es ara desde 'l punt que se 'ls donan per norma las prescripcions de la ley de associació, ningú podrà negar que se les coloca carinyosament al amparo del dret comú.

Avants vivian de fet tan sols; pero en lo successiu podrán alegar que viuhem també de dret... y no sé veure que això siga perjudicarlas en lo més mínim, sin tot lo contrari.

¿Qué se 'ls exigeix al cap de vall?

Senzillament que 's posin en las condicions que prescriu la ley de 30 de juny de 1887, referent a tota mena de associacions licítas, y que compleixin las formalitats contingudes en els articles 4, 9, 10 y 11 de la indicada ley.

No hi ha sino que aixís com anys enrera á las corporacions existentes se 'ls concedí tan sols un plasso perentori de vuit días perque regularisessin la seva situació, á las corporacions religiosas se 'ls concedeix un plasso de sis mesos.

Deuria pensar el Sr. González:—Están tan ocupadas aqueixas pobres associacions en guanyar-se la videta santament, que á lo menos necessitan mitj any pera fer lo que al resto dels espanyols se 'l va obligar á realizar ab tot rigor, en poch més de una setmana. Sobre tot que no vagin atrafegadas... que no s' cansin.

Naturalment, que ab sis mesos de coll, poden haber succehit moltes coses. Y si no passa res d' extraordinari, sempre resultarà que l' olvit ó la dessida haurán passat la seva esponja sobre l' últim decret del Alfonso González. Ja veurém dintre de sis mesos quantas d' elles haurán completat la mera formalitat que se 'ls imposa. Ja 'n figura veure á tots els frares y monjas fent pam y pipa al ministeri de la Gobernació de la mateixa manera que fan pam y pipa avuy al ministeri de Hisenda, que també en un decret els obligava á contribuir a las cargas del Estat, y no se sab de una sola congregació que s' haja donat d' alta en la contribució, ab tot y las diversas industrias qu' exerceixen en ruinosa competencia ab els que pagan y 's veuen tot lo sant dia molestat ab las exigencias dels investigadors.

La publicació del decret de 'n González té ademés una importància especialíssima de carácter circunstancial. La seva publicació—joh providencial casuàlit!—ha vingut á coincidir ab la fugida y dispersió dels religiosos francesos, que retxassats de tots els països del mon, no sabrian ahont darla, de no trobar obertes de bat á bat las portas de la nació espanyola.

El decret de 'n González els ha sortit á rebre y á ditar la benvinguda.

—Entreu—els ha dit—plens de confiansa: sis mesos tenui de coll per regularisar la vostra situació... Y si no la regulariseu, tan amichs com antes.

Perque Espanya no es com Fransa. A Fransa s' fan las lleys y s' imposa la obligació de cumplirlas. Aquí, en lloc de lleys, fem ridiculs parodias de tals, y encare per damunt de tot hi erigim aquell proverbial principi: «Feta la ley, feta la trampa»

La nuvolada d' Àfrica

—O 'ls ulls me fan pampallugas ó lo que veig es molt negre.

es lo mes trist!—una colla d' infiels que no creuen en res... de lo que creyem nosaltres, prenguin el pèl á un poble tan eminentment catòlic com el nostre?

[Impossible! Desde lo alt dels Pirineus quaranta diplomàtichs ens contemplan, y Espanya, la altiva Espanya de 'n Torquemada y 'l bisbe Caixal, la na ció que tant ha lluyat y rebut per la fè, no pot defraudar aquesta afalagadora espectació.

Si 'ls moros d' Arcila no 'ns tornan—que no 'ns els tornarán—els dos noys pastors de porches, no queda mes solució que la guerra; guerra santa, guerra noble, guerra glòria, ja que 'l seu objecte, mes que 'l rescat d' aquests dos cautius, serà la defensa de la religió y de las creences dels nostres pares, oncles y demés familia.

Ara bé, aquí está 'l bussilis. Declarada la guerra; tirat el guant, á través del Estret, als morros dels sarracenos, qui ha de anarhi al Africa? Qui ha de ser el qu' empunyi 'l certer mauser y l' afilat machete?

Posemmos las mans al pit y enrahoném ab tota franquesa. Al Africa ha de anarhi gent que tingui bons quatre quartos; homes forts, robustos, en tota la integratit de la seva energia.

Y aquests no poden ser aquells pobres joves que tantas amarguras van passar á Cuba, lluyant ab las febres, ab els mambissons, ab els yankees y l' abardonat del govern.

Si aquells altres que, passant com una pilota de las mans dels nort-americans á las dels tagalos, deixaren en els pantans filipins las ilusions y la salut.

Si aquests que cridats avuy al quartel per boca de la *Gaceta*, s' presentan allí pàlits, magres, anèmics, sense sanch á las venas, ni forsa als punys, y ab mes necessitat d' alimentar-se bé que ganas d' agafar un' arma que 'ls repugna.

Qui se de anarhi, donchs, al África?

Qui?... ¡Els frares, aquests frares vermells y rodanxóns, que avuy passan la frontera ab las butxaca plenes y las alforjas no mal provehidias!

Si quan el moment signi arribat, els son els que 'ns han de treure del aprò.

¿Per qué no? Tractantse d' una guerra de religió, d' una lluya en que las creencies hi desempenyan un paper principalissim, qui mes indicats qu' ells? Qui mes obligat á barallarse per la fè que 'ls que de la fè y per la fè viuen?

Apreciables frares—els diré:—el cristianisme acaba de rebre una bofetada. Els odiosos moros ens han faltat al respecte del modo mes descarat, y es necessari rómpre's la seva propia espingarda entre cap y coll.

Nosaltres, devotíssims espanyols, hi aniríam de molt bona gana; pero jestém tan cansats! portém ja tants anys d' anar de nassos per terra, rebent per tot arreu, encare que, això sí, posant ben alta per tot arreu la nostra fè catòlica!

A vosaltres us toca, frares piadosos, á vosaltres us toca anarhi. Vosaltres que reventreu de salut, vosaltres que veniu descansats y frescos, vosaltres que ma sigle que no feu res.

La creu ha signat afroñada per la mitja lluna. ¿Permetréu, oh frares adorables, que aquest insult quedí sense venir?

Davant d' aquests rahons qui remey els que darà als dignes frares sino agafar el fusell y anar-sen sense replicar á agarronar-se ab els moros?

Una vegada tots ells allà, jvisca la guerra, y tot per la sacrossanta religió!

Passi llavors lo que passi, el negoci dels librarials espanyols queda assegurat.

Si 'ls frares vencen y revertan als moros, els aconsellaré que 's quedin allà per consolidar y profitar-se de la seva victoria.

Si al contrari son ells els revertats, ho celebraré ab molt dissimulo, y tal dia farà un any.

La qüestió es que, d' una manera ó d' un' altra, ens els traguém de sobre.

FANTASTIC

AMOR DE SAGRISTÀ Y DE BEATA

ESCENA MÍSTICA Y CÓMICA

SAGRISTÀ

Rateta de sagristà,
aucellet de campanar,
com si oisses predicar,
escolta eixa lletania.

Desde 'l dia que 't vaig veure
devant d' un altar resonant,
que 't venero com a un sant
y del meu cap no 't puchi treure.

Ets com la verge morena
que tenim á Montserrat
y ets, á dir la veritat,
més neta que una patena.

Tu als meus ulls no tens rival
per lo aixerida y airosa;
ets la mes rica, preciosa
y divina catedral.

L' ayrmarte ho tinch per gran sort
y això no ho vulguis dubtar;
puig si se soch sagristà,
jo, noya, itambé tinch cor!

Per tú, no passo 'l rosari,
com avants, ab devoció,
no se dir cap oració
y 'm té de renyá 'l vicari.

Y ho juro per sant Cornelí,
t' adoro ab tant gran deliri,
que 'm fonch lo mateix que un eiri;
(això es cert... com l' *Evangelii*.)

Quan te veig molts cops besar
la cara d' aquell Sant Cristo,
penso jo, i votualisto!

Si Cristo 'm pogués tornar!

Quant te veis de genollons
al peu del confessionari,
per més que vulgu pensarhi;
no penso en sants, ni oracions.

¡Ay! Penso que tot pecat
jo sols absoldré voldrà;
(per penitència 't daré
un petó iben cargolat!)

Quan te miro ressalada
esperant lo capellà
que ab gust te vingui á dona'
aquella hostia consagrada,

voldrà sé, en bona fè,
de l' hostia pura y divina
que besant ta boca fina
sent lo teu flairós alé.

Si ab tú no 'm pogués casá'

DEIXEULOS VENIR

o m' explico l' alarma dels librarials espanyols davant de l' onada de frares que de Fransa està entrant cap aqüell.

Al contrari: crech qu' en lloc d' enfadarnos y protestar contra la seva presència, hauríam de rebre ls ab palmas y dirlos ab el mes amable y carinyós dels accents:

—Entrin, entrin; ja poden passar! Fássinse cárrec que son á casa seva.—

En el mon s' ha de pensar tot, y 'ls nostres demòcrates, al combatre ab tant ensanyament la vinguda dels pobres frares, demostraren que no pensan gayre.

Dirigeixin per un moment la vista á la costa d' Àfrica, y diguin lo que hi veuen.

Una tribu indòmita y mal educada ha tacat el nostre honor,—jl' honor espanyol!—apoderantse de dugas criatures payansas nostras que guardavan porches en un horet de la tribu d' Arcila.

Això no pot quedar aixís. E

ivàlgam sant Crispí gloriós! me llençarfa furiós...
¡daltabaix d' un campand'!

Allavors jay los perfums d' incens ja no sentiria; i ja may més ningú m' veuria empunyant... l' apaga-lumos.

Pero no; no tindràs tanta cruetat dins del téu cor per causar la meva mort, fent com fas, cara de santa.

Jo crech que m' estimaràs com un angelot del cel y dels teus llabis, com mel, un dol s' em donaràs y quan ja tinga 't teu s' y 'l rector mossen Bernat als dos ens hagi tirat trona avall, com se sol d'; duré, com catòlic bó, descalz y ab la millor roba un ciri à la Bonanova mes llarch y groixut que jo.

BEATA

Ab piadosa devoció he escoltat ta letania, y ab fervor també voldrà qu' escoltessis ma oració.

Com que soch tant religiosa, tan honesta, pura y santa, (que fins veure un hom m' espanta,) prop tu me veig mitj confosa.

Per 'xò ay! sagristà meu, per mes que jo molt t' estimo, ab tú massa no m' arrimo y m' trobas freda com neu.

Pero espero ab sé molt gran que ab l' ajuda del Señor, igual que un predicator, per graus, m' aniré animant.

Ay! si; en aquest sant moment me trobo tan animada que pendrà una abrazada com qui pren un sagrament.

Y acostantme més desd' ara, jo t' jur que si no podia ser teva, monja m' faria del Convent de Santa Clara.

Mes no: santa Reparada y la verge Concepció protegiran nostra unió fent que ab tú siga casada.

Allavors, al teu costat jo t' tindré tot lo sant dia, deixarás la sagristia y viurás ben regalat.

Al hivern, de bona gana, si Déu ho vol, ta rateta, te farà una ssumarreta, y uns mitjons negres de llana. Y pe l' gloriós sant Climent, qu' es sant per mi venerat, jo t' juro que al meu costat sempre aniràs molt calent.

Per veure l' bon Pare Sant tots dos aniréns à Roma y tot fent xibarri y broma cantaréns: (Brame Satán)

Si un jorn ton partit prospera y á tú 't nombran cabecilla, de ta sagrada pandilla jo sera la cantinera.

Perque no t' cansis, un ase jo t' comprare negre ó roig, y perque t' fassi bon goig, també t' limpiaré l' espasa.

Veus lo que t' deya? ijo t' toch! Estava freda com neu y ara ab l' ajuda de Déu tota jo cremo con foch.

Ay! No puch mes!... (Caich rendida...) mes antes de féu un gran pecat, avisa à Mossen Bernat perque ns casi desseguida.

Y ademés, sobre tot, pensa, a preparar, resolut, lo ciri llach y groixut... per cumplir la prometensa!

FRANCISCO LLENAS

L' ENTUSSIASME POPULAR

L' arcalde de Castellmenyat ha sapigut d' una manera oficiosa que el governador pensa visitar aquell poble pera darlos una sorpresa, y volgunt que sigui el governador y no el poble el sorprès, té una conferencia ab totes las notabilitats de Castellmenyat pera acordar las festas ab que haurán de rebre'r al representant del govern y els actes ab que se'l podrà obsequiar.

El jutje municipal proposa fe un certámen, pero el secretari li fa observar que això necessita algo més de tres ó quatre días pera organizar-se.

Un dels majors contribuents, que ha estat quinze días á Paris, presenta el plan d' una exposició dels productes industrials que s' podrian elaborar a Castellmenyat si hi hagués industria. El plan es rebutjat per un vot de majoria.

L' arcalde diu que s' hauria de fer una corrida de bous, pero el rectó s' empènya en que ha d' ésser de vacas y disputant sobre aquest punt acaban pera dirse el nom del porc. Per posá pau s' acorda su primí la corrida.

El mestre d' estudi escolta filosòficamente la discussió sense pèndre'r part y va anotantse els festetjos que s' aproban pera preparar ja la revista de les festas y enviarla à La Vanguardia de Barcelona, de quin periòdic aixís com d' alguns altres es corresponsal.

Per fi després de quatre horas de xarrameca queda aprobat el plan definitiu de festetjos, que s' reduïxen á un banquete, un dinar al camp, un sopar, quatre refrescos, músics y piulas.

Ah, no m' en recordava! També acordan que, aprofitant la vinguda del governador, es dongui ab tota solemnitat un premio á la abnegació á un pescador de canya que fa uns vint anys va salvar de una mort imminent á una criatura que va caure dins d' un toll à la Riera seca. Al toll hi havia tres paells d' aigua, de modo que no acudir á temps aquell valent pescador, la criatura s' ofegava irremissiblement. Aquest solemne acte s' acordà per unanimitat, pera donarà lloch á discursos.

El barber del poble ja compon uns versos, y com qu' es un home qu' en qüestió de ratllas curties es pitjó que aquell poeta de Vilafranca que va saluda-

al ministre ab aquella butifarra copiada per La Renaixença, no cal dir si n' hi haurá per sucari pá.

Pero l' home proposa y el governador disposa. A la vigília del dia senyalat pera l' arribada, reben pel mateix conducto oficis la notícia de que la primera autoritat de la província tenia tots y no podia donar un pas, per qual motiu sospiten la excursió.

Bona l' hem feta, Geronil! ¿Qué 'n farán are de tanta minestra y tantas piulades y tants discursos y tantas ganas d' exhibirse?

Y 'l barber, qu' ab pena y ab dolor ja havia parit unas dècimas!

Y 'l mestre d' estudi, que ja tenia fets els principals y més recargolats pàrrafos de la ressenya!

Afortunadament, ab la notícia de la suspensió del viatge del governador, reben també la nova de que

EPÍLECH? — Nicolau: Mariana, aquí tens un caballer que's frisa per coneixé't.

(De Le Rire.)

al dia següent arribaven á Castellmenyat uns quants individuos de la plana major del regionalisme barcelonés, y renunitas de nou las notabilitats del poble prenen l' acort de dedicalshi tots els festetjos preparats.

Y á Castellmenyat es fa una festa regionalista que aixampà el cor dels obsequiats y donà lloch á que La Veu publici una ressenya, deguda á la ploma del mestre d' estudi, ahont se parla de que 'ls castellmenyatis senyalarán ab pedra blanca la fausta fetaca de tan grans aconteixements, y es diu que aquell acte hermós marcarà una nova era de vida y prosperitat pera aquell poble arreconat fins avui, afigint que la visita d' uns hostes aytals despertarien als habitants de Castellmenyat fentlos recobrar sas antigas energies.

Que son els mateixos pàrrafos que estaban destinats en castellà pera La Vanguardia, si hagués anat el governador á Castellmenyat.

JEPH DE JESPUS

RAN y devastadora ha sigut la inundació del Llobregat ocorreguda en la tarda del passat dissapte.

Pero qué componen els estragos que ha produhit, ab els que causa y causará un' altra inundació, de la qual ben pochs se'n adonan!

Me refereixo á la inundació negra que s' despenya pel Pirineu, procedent de França.

Aquesta sí que n' arruinará de casas y 'n devasta rá de camps! L' inundació monàstica... No n' hi ha un' altra de mes terrible!

La pretensió de 'n González, de que las ordres religiosas entrin en la ley comú de Associacions, se m presenta en una forma gràfica, que vaig á descriure.

Frates y monjas son cargols, ó llimachs ó escabars... com vostés vulguin. La ley de Associacions es un gran tupi. Y 'l ministre un home caprichós que 's invita á entrarhi.

Suposém que volguentlo complaire, en el plazo de sis mesos que 's dona de temps, s' hi fican... ¿Y després, qué succeirà?

Senzillament que 'n tornaran á sortir el dia que 's dongui la real gana, porque ni en González, ni cap monàrquich son prou homes pera tapar el tupi y tenirlos agafats.

A França s' acaba de veure ara mateix. Vá brindar el Tsar, vá brindar en Louabet.

De manera que las aliances internacionals se semblan á las corridas de toros en que hi ha brindis.

Per acabars'hui de semblar ja no falta sino que ademés hi haja cojidas.

Durant l' estancia del Tsar á França, sempre vá estar á una gran distància de la multitut curiosa.

Després de tot aixís es com s' ha de fer.

Als déspotas, els republicans es bó que se 'ls minen de lluny.

Apesar de que 'n Weyler ha anat á Andalusia, á

La caricatura al extranjer

columns inglesas, víctimes de les sorpresas que 's preparan les guerrilles de aquells valents defensors de la independència de la seva patria.

Lord Kitchener ja no sab per quin cantó girarse, y tot se n' hi vá en demanar al govern anglès que li envihi reforços y mes reforços.

Pero la carn de canó vá acabantse, y no 's prevéu de ahont pot treure'l govern anglès els reforços que li demanan.

Reforços... Reforços!

¡Que dimoni! A falta de soldats, pot enviarli un cargament d' Emulsió Scott y de oli de fetje de balall.

Asseguran els cortesans que tant bon punt D. Alfonso XIII compleixi sa major edat, anirà á fer un viatge per l' extranger.

Es á dir pujarà al trono y á passeig desseguida. No está mal.

Un periòdic ha observat una cosa ben curiosa. Las monedes de cinch pessetas fins al any 76 portan al cantell el lema: *Justicia y Libertad*

Aquest lema ha desapareixut de les monedes de cinch pessetas de l' any 78 ensa.

Es á dir que la *Llibertat y la Justicia*, segons confessió dels governs restauradors, s' han fet foneditas. Y ho diuen ells *parlant en plata*, es á dir: en monedes de duro.

La comissió enviada á pendre possessió dels territoris del riu Muni, avants que dels territoris s' ha *possessionat* de unes febres infeccioses que han baldat á la majoria dels seus individus.

Aquelles terras tan ponderades son un foco de malaltias... y si Espanya persisteix en conservarlas es mes que seguir que no guanyarà prou per quinina.

¡Quina llàstima que no s' utilisin fentlas colonizar personalment, per en Sagasta, en Moret y tots els que varen perdre Cuba y Filipinas!

Seria una maneras molt apropiada perque Espanya 's rescabalés... perque lo qu' es ell la febre no l' agafaran pas.

Mala herba may mor'.

Ab motiu de la exigència de 80,000 homes pera cubrir el proxim reemplàs, ab la idea ben manifesta de que una bona part d' ells se redimeixin en metàlich, es cas de dir que la monarquia se posa al nivell de certas donas...

— De quinas donas? — preguntarán vostés.

— De aquellas qu' en aquest mon no volen sino dugas coses: homes y diners.

Un pessiguet de màximas y proverbis populars russos, qu' espigol en un periòdic de París:

«La corona del Tsar, no 'l preserva de tenir mi-granya.»

«El Tsar ab ser qui es no pot apagar el Sol de una bufada.»

«Per llorch que tingui 'l Tsar el bras, no conseguirà mai tocar el cel ab la mà.»

«Una llàgrima en els ulls del Tsar, li costa al país un gran número de mocadors.»

«Quan el Tsar juga, els ministres se quedan borris, y 'ls camperols cegos.»

«Sempre que 'l Tsar agafa un refredat es el poble enter el qu' estornuda.»

«Si 'l Tsar te regala un ou, es pera ferte donar una gallina.»

«Si 'l Tsar agafa la verola, sobre la cara del poble 'n quedan las senyals.»

«Quan el Tsar vol fer corretjas, ja cal que 'l pobre pais prepari la seva pell.»

Per tot arreu son els proverbis ingénues manifestacions de la sabiduría popular.

Lo que diu el poble rus expressa clarament el concepte que li inspira 'l seu temut amo y senyor.

Pero la veritat siga dita: tots els pobles oprimits podrían ferse séus aquests proverbis.

Arribada del nou bisbe

— Desembalém las eynas y posemmos á cultivar la vinya... del Senyor.

A Galicia, segóns sembla,
ja no s' hi pesca sardina:
l'únic que s' hi sol pescar
es una que altres tunyina.

Carrabiner que vigiles
l'aduana dels Pirineus,
d'qualsas partidas de frares
has vist passar ja aquest mes?

Ara fa trenta tres anys
el poble's va aixeribir,
després va tornar a dormir-se
y avuy, ja l'veyeu, ini l'guix!

Al món, lo que corra més
¿no es el pensament?—No, prenda:
s'acabó d'averiguar
qu'encare més corra en Weyler.

Perque 'm salvi lo hort del riu
enoench un ciri a Sant March;
vé de prompte una riuhada
y se'n d'hort, ciri... y sant.

¡Ay, mare, què frares passan!
Amaguéu la carn depressa
y no sortíu al portal,
que d'fu que aquets tot s'ho menjan.

—El 29 de Setembre,
què varreu fer?—deya un noi.
Y un vellet va contestarli:
—Un dissapte com n'hi ha pochs.

Las aurenetas se'n van,
se'n van sense despedirse...
¡Ay, si jo fos aureneta,
ab quin gust me'n aniria!

Don Práxedes ha dictat
una llei—d'fu contra 'ls frares!...
(No me jaga usted reir,
que no ns coneixem pas d'ara!

Els globos, per elevarse
necessitan fum ó gas.
¿Cóm es—pregunto—que 'ls cambis
per sí sols s'elevan tant?

Els efectes sempre son
iguals, si iguals són las causas.
Avans del xeixanta vuyt
també hi havia molts frares.

Si vas fins al cementiri
y veus en Prim, li dirás
que 'l seu gran amic Sagasta
té més tupé avuy que avans.

—Per dos joves que van pendre's
enridiu tant contra 'ls morets?
El govern ne pren a mils,
y ningú li ha dit may res.

—La historia de la Gloriosa?
Un general va portarla,
un altre va mal ferirla
y un altre va rematarla.

Las palmeras del nort d'Africa
d'as s'estan movent.
—Es el vent qui las fa moure
ó es la mà d' algun anglés?

Dels grans homes d'allavars
no més queda en Pí avuy dia.
—Llàstima que ja aquest pi
no està en el cas de fer pinyas!

Vaig anà al pont d' Alcolea
y al preguntà p'en Sagasta,
—Oh!—varem dirme:—per qu' ja fa molt temps que no hi passa.

Resoltament las Corts s'obran
el 16 del mes que vé.
Vol dir que desde aquell dia
menjaréno tocino fresch.

Si hem de fé un xeixanta vuyt,
no ns perdém per precaucions:
no sigui qu' errém un número
y fem un xeixanta nou.

L. WAT

Entre amo y criat:
—Vaya una pudo mes estrafalaria fá aquest po-
llastre!...
—No sé que li digui.
—Ja l'has llimiati bé, conforme t'hi manat?
—Sí, senyor; figuris que per deixarlo ben net, l'hi
llimiati ab bencina.

Un pare molt correcte sermoneja al seu fill.
—Ten en compte, fill meu, que la precisió, la pun-

L'assessí de 'n Mac-Kinley

LLEÓ CZOLGOSZ
Condemnat á mort pèl Jurat de Búffalo.

tualitat, l'exactitud en tot y per tot, son las grans virtuts de la vida. En aquest punt pren exemple del sol que 'ns il·lumina. ¿Quan surt el sol? Així que 's fá de dia. ¿Quan se pon? Tan bon punt se fá de nit. May, pero may ni un minut avants, ni un minut després.

El jutje de instrucció interroga a un lladre:
—De manera que vosté confessa que va obrir la porta de ca'l argenter, valentse de una palanqueta?

—Sí, senyor; no puch negarho. Pero desitjo que consti á lo menos que si vaig ferho signé per cumplir un encàrrec que 'm va fer el meu pobre pare avants de mori.

—¿Qu' es lo que 'l seu pare va encarregarli?

—Fill meu—va dirme al exhalar l'últim suspir—prometme que obrirás una botiga d'argenter.

S' exclamava una cassada

dihent:—No sé que ho deu fér,
que tots els anys pel Jané

m' haja de quedá embrassada.

Y al sentirla un castellé

qu' era ab ella en tal moment,

li va dir molt amatent:

—La Luna tal vez lo hará.

J. PONT Y ESPASA

—D. Panxo viu ab un ranxo.

—Donchs si aiixó es cert, Baldomero,
per rich que sigui D. Panxo
ja pots dir qu' es un ranxero.

F. LLENAS

—Fins qu' aniré sempre en cotxe
no pararé—deya 'n Mero—

y es ben cert que ho ha lograt

puig ara fá de cotxero.

ALBERTET DE VILAFRANCA

La filla de un regidó'
que toca 'l piano molt bé,

executa un gran minué

que té per títol «Allò».

Y estant de conversació
un dia ab el seu cuf,
aquest desitjant sentí
lo que encar' no conceixfa,
suplicantli ab cortesia:

—Tócam «Allò»—li va dir.

J. ALAMALIV

La viuda de 'n Sebastiá,
está que sempre somica,
perque, segons ella explica,
ell morí sense testa.

Jo no crech son doló etern,
puig diu tothom qu'ha tractat
ab ella, que ja ha *tastat*...
las «delícias» del infern.

Dos s' estiman: per probarse
mútuaument lo seu afecte,
s' olvidan de tot respecte
y no s' cansan de besarse.

Pero si algú 'ls fila, y ells
ho veuen, quedan parats,
y llavors, de ena-morats,
s' tornan extra-vermells.

LLUISA DEL CASTELL

En Pau, perque ab interés
li curés el metje un briá
li digué:—Si 'm cura, creguim
que tindrà un bon *parroquiá*.

ANTÓN DEL SINGLOT

Fent broma moltes estonias
esclamava mossén Fitas:

—No estich per donas petitas:
á mi deume *mayors-donas*.

E. SALA

A L' INSERTAT EN L' PENÚLTIM NÚMERO

1.ª XARADA.—*Bes-ca-nó*.

2.ª ENDAVINALLA.—*Estisoras*.

3.ª TRENCÀ-CLOSCAS.—*Lo testament del oncle*.

4.ª ROMBO.—

M
C A P
S E R I A
C E N T E N A
M A R T O R E L L
P I E R O L A
A N E L L
A L A

5.ª GEROGLÍFICH.—Per carreras un campeón.

XARADA

No vaig may en cap *hu-dos*,
perque sempre 'l prench á casa,
ahont hi tinch bona *total*
que 'm va costar *prima-quarta*;
pro no me sab pas cap greu,
puig lo *hu-dos* que fa m' agrada,
jo mateix faig de *hu-dos-tres*
i ayixó que no 'n faig la *hu-quarta*!

E. ZOLA Y B.

ANAGRAMA

En Tot, total de la Berta,
qu' es un home molt total,
per tot la total d'un bisbe
digué á sa esposa:—Total
la roba millor que tinche
que 'l vull anà á visitar.
Y ss' muller desseguida
la roba li va arreglar.
Y quan l' home ja marxava,
perfectament arreglat,
del cap d' avall de la escala
digué á sa esposa cridant:
—Berta, pel que puga ser
total la clau del terrat.
Y aquí da ff l'anagrama,
iperdoneu, si es mal total...!

PERET DEL CAFÉ

TRENCA-CLOSCAS

SR. DAMASO G. LEY

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas
el títol de una sarsuela castellana.

SANTIAGO C.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8.—Insecte.
1 3 4 7 6 7 8.—Objecte d'adorno.
7 6 3 4 5 6.—Molt usal.
1 3 6 5 8.—Arma antigua.
1 2 7 8.—Juguet.
7 8 3.—Moneda.
1 8.—Nota musical.
5.—Consonant.

E. M. GENER

GEROGLÍFICH COMPRIMIT

K K K

E. ZOLA Y B.

CORRESPONDÈNCIA

Caballers: Una societat anònima, Grant Julio Verde, Rosendo Vidal, F. M., José M. Babot, Aygua Freda, A. C. B. Montenegro y A. Altés, Lerrousta, Un Duinalas, Narzo, Catala-Nista, Samaruga, J. Billoch y B., Juan Sexman y Ll. T. R. Cá, barret.

Caballers: S. Llistons, E. Zola y B., Pep VV., Pere Picó: Celebraré que l'aniversari de la Gloriosa els arreplegué ab salut y humor. La República ja vindrà després... si vol, ó si volérem.

Caballers: E. del Fat: Va bé, merci.—A. Cantallops: Va bastant bé; tot nò.—Carlos d'Alfonso: Una cosa ó altre.—Un sabadellenc: Domés 'ns agrada el comensament.—J. D. y V.: Cursileja una miqueta.—T. Olivé y Fontseré: A. C.: Aquest vers de *las arugas* per forsa s'ha d'haver escrit, als ulls tenint pomplàgues.—D. R.: Podrà aiixò ser molt històrich, prò tot rès de retòrich, ni de graciós.—Rius: Son pujats de color y baixats de Gracia.—Trebig Ofloida: El del mitjà no 'ns ha agratad y per xò l' havéen ratllat.—J. Bernadas: No 'ns acaba de fé 'l pes.—A. Cánovas (Falset): ¿Un paquet ab 37 gerooglífichs? 37 anys de presiri! Ja 'n parlarém...—Fidel Alsina: No estém per acróstics, prou malament que 'ns trobem à dia. Y el vers de *La felicitat* tampoch vā.—P. Grau: Es endebé.—F. D.: Poca punta.—Un que per ares *hes* republicà: Els republicans de bona fé no deurfan matà l' temps escribint versos, y dolents menos.—Luis Aparicio: Sento que s' hagi enfadat per alló de la *samassilla*; ben segur que si sapigués lo que vol dir no s' hauria inflat d' aquest modo. No s' ho va pendre així en Castellar quan van dirli lo mateix al Ateneo d'Igualada. Y es possible que de vosté á n' en Castellar hi hagi una petita distància....—Rodet de fil d' embastar: Si es qüestió de reglamentacions val més que no 'ns ho envii. Y si es algo polític i literari fassis ho corregir perque de les seves sintaxis y ortografia no se'n treu l' ayuga clara.—Lluís d' Alemany y R.: Molt bé; es intencionat, xistós, fàcil y digne del seu ingenio. La seva musa es molt més simpatíca rihibit y fent cabriolas que plorant o recordantse de l' Echegaray.

Imprenta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer
del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.

AGENCIA DE MATRIMONIS

Humorada en vers, per C. GUMÀ

Ilustrada ab dibuixos de R. MIRÓ Y FOLGUERA

Preu: DOS RALETS per tot arreu

EL PROLETARIADO MILITANTE

MEMORIAS DE UN INTERNACIONAL

POR

ANSELMO LORENZO

Un tomo en 8.º de 446 páginas.

Pesetas 3